

Valsts noteiktā minimālā alga

The National Minimum Wage

Kas var saņemt valsts noteikto minimālo algu?

Lielbritānijā lielākajai daļai strādājošo, sākot no 16 gadu vecuma, ir tiesības saņemt valsts noteikto minimālo algu (NMW). Minimālā alga jums pienākas neatkarīgi no tā, vai strādājat pastāvīgā darbā, uzņēmuma pārstāvniecībā vai īstermiņa līgumdarbā. Dažiem strādājošajiem valsts noteiktā minimālā alga nav attiecināma. Pie tiem pieder:

- strādājošie, kas jaunāki par 16 gadiem;
- izpalīdzes saimniecībā un aukles, ja viņas dzīvo ģimenē un nemaksā par mājvietu vai uzturu;
- pašnodarbinātās personas;
- bruņoto spēku dalībnieki;
- brīvprātīgie darbinieki;
- atsevišķu profesiju praktikanti valsts projektu ietvaros.

Lai saņemtu pilnu sarakstu par personām, kuras nav tiesīgas saņemt NMW, sazinieties ar Apmaksas un darba tiesību (Pay and Work Rights) palīdzības līniju vai pieredzējušu konsultantu. (Skatīt Papildus palīdzību).

Cik liela ir valsts noteiktā minimālā alga?

Saskaņā ar valsts noteikto minimālo algu pastāv četri dažādi algas tarifi:

- strādājošajiem, sākot no 21 gadu vecuma, pašreizējā algas stundas likme ir £6.08;
- strādājošajiem vecumā no 18 līdz 20 gadam pašreizējā algas stundas likme ir £4.98;
- strādājošajiem 16 gadu vecumā (kuri pārsnieguši obligātās izglītības vecumu) un 17 gadu vecumā pašreizējā algas stundas likme ir £3.68;
- mācekļiem, kas ir jaunāki par 19 gadu vecuma vai pirmajā apmācības gadā, pašreizējā algas stundas likme ir £2.60.

NMW ir vidējā stundas likme, kas jāmaksā par katru nostrādāto stundu noteiktā laika periodā. Ja algu maksā katru nedēļu, tad šis periods ir nedēļa; ja algu maksā katru mēnesi, tad šis periods ir mēnesis. Lai gan jūsu vidējā stundas alga šajā periodā nav zemāka par NMW, par dažām stundām jūs varat pelnīt mazāk nekā NMW.

Darba stundas, kas tiks ņemtas vērā NMW, ietvers tikai laiku, kas pavadīts 'gaidot izsaukumu' vai diennakts pavadīto laiku darba vietā, ja faktiski esat nomodā un strādājat šajās stundās. Piemēram, ja jums jāveic pienākumi nakts laikā, strādājot kā naktssargam vai esot nakts uzraugam aprūpes mājā.

Ja darba devējs jums nemaksā valsts noteikto minimālo algu

Ja uzskatāt, ka jums jāsaņem NMW, taču to nesaņemat, tad varat lūgt, lai darba devējs paskaidro, kāpēc. Var gadīties, ka darba devējs neapzinās, ka nemaksā NMW. Darba devējs var saņemt informāciju no **Apmaksas un darba tiesību (Pay and Work Rights) palīdzības līnijas** (skatīt sadaļā „Papildu palīdzība” šīs brošūras beigās). Ja esat arodbiedrības biedrs, varat lūgt padomu savam pārstāvim.

Jums nevar piespiest piekrist algai, kas zemāka par NMW. Ja darba devējs ir mēģinājis Jūs piespiest vai pārliecināt parakstīt vienošanos par mazāku algu nekā NMW, šī vienošanās nav tiesiski saistoša. Ja darba devējs nerunā par NMW vai nespējat vērsties pie viņa, tad varat sazināties ar Apmaksas un darba tiesību (Pay and Work Rights) palīdzības līniju vai apspriesties ar pieredzējušu konsultantu (skatīt Papildus palīdzību).

Ja uzskatāt, ka darba devējs zina par NMW un to nemaksā, vai Jums piespiests noslēgt vienošanos par algu, kas zemāka par NMW, Jūs varat sazināties ar Apmaksas un darba tiesību (Pay and Work Rights) palīdzības līniju, kas savukārt paziņos par to **NMW enforcement agency (NMW uzraudzības aģentūrai)**. Šo aģentūru vada HM Revenue and Customs (Lielbritānijas Valsts ieņēmumu dienests), un tā var veikt izmeklēšanu attiecībā uz darba devējiem, kuri saviem darbiniekiem nemaksā NMW. Ja nevēlaties, lai darba devējs uzzina, ka esat sazinājies ar NMW enforcement agency, Jūs varat lūgt saglabāt anonimitāti. Dažreiz paziņojumi darba devējam var izraisīt terorizēšanu vai netaisnīgu izturēšanos darbā.

Vairumam strādnieku ir tiesības saņemt NMW, vērsties ar prasību par **nelikumīgiem atskaitījumiem no darba algas employment tribunal (darba tiesā)**. Tomēr, ja esat nodarbinātais, labāk ir vispirms vērsties ar **rakstisku sūdzību** pie darba devēja. Ja neesat darbinieks, bet Jums ir tiesības uz NMW, piemēram, ja esat apakšuzņēmējs, līgumstrādnieks vai gadījuma darbu strādnieks, Jūs varat vērsties ar savu prasību tieši employment tribunal (darba tiesā). Prasības iesniegšanai employment tribunal (darba tiesā) ir stingri laika ierobežojumi (skatīt zemāk). Lai iesniegtu prasību, Jums pie darba devēja ir bijis jānostrādā noteiktu laika periodu.

Ko darīt, ja jūs terorizē vai atbrīvo no darba sakarā sūdzību par NMW

Ja jums šķiet, ka darbā tiek terorizēts vai pret jums netaisni izturas, vai esat zaudējis darbu tāpēc, ka ziņojāt par savu darba devēju, tad varat iesniegt prasību **employment tribunal** par kaitējumu vai iesūdzēt darba devēju par darba līguma pārkāpšanu (**līguma laušanu**). Nevajadzētu sākt nevienu no šīm darbībām, iepriekš neapspriežoties ar pieredzējušu konsultantu vai darba tiesību jautājumos kompetentu advokātu (skatīt tālāk). Ja vēlaties palikt darbā, jāpadomā arī par to, kā šādas darbības varētu ietekmēt jūsu attiecības ar darba devēju.

Laika ierobežojumi prasību iesniegšanai employment tribunal.

Ja vēlaties iesniegt prasību employment tribunal (darba tiesā), Jums ir tikai trīs mēneši minus viena diena no datuma, kas pēdējo reizi notika lieta, par kuru iesniedzat sūdzību. Laika ierobežojums attiecas pat tad, ja iesniedzat sūdzību vai apelāciju pret lēmumu. Ir svarīgi saņemt palīdzētu no pieredzējuša padomdevēja nodarbinātības jautājumos, ja neesat pārliecināts, lai nenokavēto galīgo termiņu.

Papildu palīdzība

Citizens Advice Bureau (Iedzīvotāju konsultāciju birojs)

Citizens Advice Bureaux (CAB) sniedz bezmaksas konfidenciālu, objektīvu un neatkarīgu konsultāciju par neierobežotu jautājumu loku, tajā skaitā par darba tiesībām. Nepieciešamības gadījumā te var saņemt nosūtījumu uz specializētu konsultāciju. Tuvākos CAB, arī tos, kuri sniedz padomus pa e-pastu, atradīsiet, uzklikšķinot uz [tuvākie CAB](#), vai vietējā telefona abonētu sarakstā.

Pay and Work Rights Helpline (Apmaksas un darba tiesību palīdzības līnija)

Apmaksas un darba tiesību (Pay and Work Rights) palīdzības līnija ir konfidenciāla palīdzības līnija, kas var sniegt padomu par Jūsu tiesībām un Valsts minimālo algu. Jūs varat sazināties ar palīdzības līniju pa tel. 0800 917 2368 (teksta tel. ir 0800 121 4042)

Directgov

Papildus informāciju par NMW Jūs varat atrast Directgov tīmekļa vietnē www.direct.gov.uk. [saite uz <http://www.direct.gov.uk/en/Employment/Employees/TheNationalMinimumWage/index.htm>]

TUC (Trade Union Congress – Arodbiedrību kongresa) tīmekļa vietne

TUC izveidojis tiešsaistes minimālās algas kalkulatoru, lai palīdzētu aprēķināt, vai jums maksā NMW. Kalkulators atrodams TUC darba pasaules tīmekļa vietnē www.worksmart.org.uk.

Citas noderīgas Adviceguide brošūras Jūsu valodā, kas var palīdzēt

- Darba devējs ietur jūsu darba algu
- Valstī noteiktā minimālā alga
- Darba stundas

Cita informācija Adviceguide, kas var palīdzēt

[Šī informācija ir tikai angļu valodā]

- Pamata tiesības darbā
- Atvaļinājumi un atvaļinājumu samaksa
- Paziņojums ar atbrīvošanu no darba
- Strādājošo tēvu tiesības
- Darba strīdu atrisināšana

Šo brošūru izdod [Citizens Advice](#), kas ir **National Association of Citizens Advice Bureaux (Iedzīvotāju konsultāciju biroju Nacionālās asociācijas)** saīsināts nosaukums. Tās mērķis ir sniegt tikai vispārīgu informāciju, kura nav uzskatāma par likumdošanas izsmeļošu izklāstījumu konkrētajā jautājumā. Bez tam lūdzu ievērot, ka šī informācija attiecas tikai uz Angliju, Velsu un Skotiju. Šī brošūra pēdējo reizi atjaunināta 2011. gada

www.adviceguide.org.uk

18. oktobrī un tiek atkārtoti izdota katru mēnesi. Ja kopš šīs brošūras saņemšanas pagājis ilgāks laiks, lūdzu, sazinieties ar vietējo Citizens Advice Bureau un pārbaudiet, vai tā vēl ir pareiza. Varat arī apmeklēt mūsu tīmekļa vietni www.adviceguide.org.uk, no kuras varat lejupielādēt jaunāko kopiju.